

Одеська обласна організація

Інформаційний бюлєтень

№48

Вересень 2022

**Особливості оформлення електронних
лікарняних**

Як дізнатись номер е-лікарняного?

Номер електронного лікарняного – це унікальний номер, який має складну структуру та ніколи не повторюється. Він відрізняється від номеру медичного висновку, на підставі якого автоматично створюється е-лікарняний.

Дізнатись номер е-лікарняного можна з повідомлення від Пенсійного фонду, яке надходить на мобільний номер застрахованої особи – SMS має надійти упродовж декількох хвилин після створення лікарняного.

Номер складається з трьох частин та 19 або більше знаків, враховуючи дефіси: XXXXXX-XXXXXX-XXXXXX-X.

Він генерується у такому форматі:

- 1) номер випадку непрацездатності;
- 2) порядковий номер листка непрацездатності;
- 3) номер його версії.

Введіть цей номер у поле пошуку у вашому особистому кабінету на порталі електронних послуг ФССУ, аби дізнатись стан фінансування допомоги по тимчасовій втраті працездатності або по вагітності та пологах: <https://portal.fssu.gov.ua>

Як дізнатись номер е-лікарняного, якщо SMS від ПФУ не надійшло?

Інколи повідомлення із номером е-лікарняного може не надійти – це означає, що у вашому особистому кабінеті на вебпорталі ПФУ не вказано мобільний номер телефону або ви не надали дозвіл на отримання повідомлень.

У такому випадку номер е-лікарняного можна дізнатись на порталі ПФУ, авторизувавшись у [кабінеті](#).

Також номер е-лікарняного можна уточнити у вашого роботодавця – лікарняні працівників доступній умові у власному кабінеті на порталі ПФУ.

Чи оплачується лікарняний під час призупинення дії трудового договору?

У зв'язку з військовою агресією проти України в умовах воєнного стану дія трудового договору може бути призупинена, що виключає можливість надання та виконання роботи.

Призупинення дії трудового договору не тягне за собою припинення трудових відносин.

Відповідно до статті 22 Закону України „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування” допомога по тимчасовій непрацездатності надається застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати (доходу), у разі настання в ній страхового випадку.

Таким чином, у період призупинення трудового договору, припиняється виплата заробітної плати, та відповідно втрачається право працівника на матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати (доходу).

Зазначимо, згідно зі ст. 13 Закону України „Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану” відшкодування заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат працівникам на час призупинення дії трудового у повному обсязі покладається на державу, що здійснює військову агресію.

Що робити, якщо е-лікарняний не змінив свій статус із «закритий» на «готово до сплати» попри вичерпання строків?

Не зважати на статус та приступити до призначення допомоги за лікарняним (якщо з дати видачі вже пройшло 7 днів) Електронний лікарняний має статус «закритий» з дня свого створення і змінює його на «готовий до сплати» у день видачі – тобто через сім днів після дати закриття для лікарняних по тимчасовій непрацездатності і через сім днів після дати відкриття – для лікарняних по вагітності та пологах.

Однак через технічні збої сьогодні е-лікарняні часто не змінюють свій статус попри вичерпання строків.

У такому випадку потрібно орієнтуватись на дати – якщо після дати закриття, зазначененої в е-лікарняному, пройшло сім днів, на восьмий день з е-лікарняним уже можна починати працювати і призначати за ним допомогу, навіть якщо його статус залишився «закритим».

Як дізнатись, коли мені оплатять лікарняний або декретну допомогу?

Інформація щодо стану фінансування лікарняних і декретних допомог щодня оновлюється у нашому телеграм-каналі t.me/socialfund за тегом **#фінансування_оперативно**.

Після проведення фінансування необхідно декілька банківських днів, доки кошти надійдуть на рахунок роботодавця — інформація про це оновлюється за тегом **#фінансування_страхувальників** у розрізі регіонів. Зверніть увагу, орієнтуватись необхідно на дату прийняття заяви-розрахунку, яку роботодавець сформував за вашим лікарняним

Від чого залежить дата виплати лікарняних і декретних допомог від Фонду?

Насамперед дата фінансування допомоги залежить від дати отримання Фондом заяви-розрахунку від вашого роботодавця — до отримання такої заяви Фонду невідомо про потребу у виплаті допомоги і її суму.

Якщо заяву подано в електронному вигляді, про її прийняття надійде квитанція — саме на цю дату необхідно орієнтуватись. Її можна уточнити у бухгалтерії.

Як отримати допомогу за лікарняним, якщо ви за кордоном?

Попри вимушенну евакуацію за кордон, українці не втрачають свого права на соціальний захист та забезпечуються допомогами від Фонду

соціального страхування України. Зокрема, для працівників, які виїхали за кордон через війну, ФССУ фінансує лікарняні та декретні допомоги.

Щоб отримати допомогу від Фонду з-за кордону, необхідно звернутись до місцевого лікаря у країні, де ви перебуваєте, та отримати документальне підтвердження факту тимчасової непрацездатності. Фахівці Міністерства охорони здоров'я України спростили процедуру – тож лікар в Україні зможе створити для вас медичний висновок дистанційно, на підставі іноземної виписки чи довідки із зазначенним діагнозом. Після створення медвісновку е-лікарняний сформується автоматично для всіх працевлаштованих – такий створений без особистого прийому лікарняний є підставою для отримання допомоги від Фонду соціального страхування України.

А в разі вагітності та пологів лікар, який вів чи продовжує вести вагітність жінки, зможе створити медвісновок на підставі власних попередніх медичних записів. Детальніше про отримання декретної допомоги в разі виїзду за кордон за [посиланням](#).

Для отримання допомоги роботодавець працівника, який знаходиться за кордоном, має опрацювати е-лікарняний, сформувати за ним заяву-розрахунок і подати її до Фонду на оплату. Саме від дати прийняття такої заяви залежить строк виплати допомоги, слідкувати за станом оплати лікарняних можна онлайн у телеграм-каналі ФССУ: <https://t.me/socialfund>.

Можливість створити медвісновок дистанційно діє для таких категорій непрацездатності:

- захворювання або травма загального характеру;
- догляд за хвоюю дитиною;
- вагітність та пологи;
- ортопедичне протезування.

Строк дії медичного висновку про тимчасову непрацездатність визначається іноземним медичним документом, але не може перевищувати:

- 30 днів – для категорій «Захворювання або травма загального характеру» та «Ортопедичне протезування» (якщо непрацездатність триває довше, необхідно буде надати актуальний медичний документ);
- 14 днів – для категорії «Догляд за хвоюю дитиною», якщо дитина лікується амбулаторно.

Як отримати е-лікарняний, якщо ви за кордоном?

- Якщо ви захворіли за кордоном, зверніться за медичною допомогою до місцевого лікаря. У нього необхідно отримати документальне підтвердження отримання меддопомоги та факту тимчасової непрацездатності
- Зв'яжіться зі своїм лікарем в Україні за допомогою месенджера чи електронної пошти та надішліть йому медичний документ (довідку чи виписку), у якому вказано діагноз пацієнта
- На підставі іноземного меддокумента лікар сформує в ЕСОЗ медичний висновок при тимчасову непрацездатність
- Якщо ви працевлаштовані, для вас автоматично сформується е-лікарняний – він відобразиться і в кабінеті роботодавця, і в вашому особистому кабінеті на вебпорталі ПФУ
- Через 7 днів після дати закриття (або дати відкриття в разі вагітності та пологів) е-лікарняний отримає статус «Готово до сплати» – це означає, що роботодавець може приступити до опрацювання вашого лікарняного і призначення за ним допомоги
- Роботодавець сформує на підставі вашого е-лікарняного заяву-розрахунок та подасть її до Фонду соціального страхування України на оплату
- Слідкуйте за станом оплати лікарняних і декретних допомог онлайн у телеграм-каналі ФССУ: <https://t.me/socialfund> (необхідно орієнтуватись на дату прийняття Фондом заяви від роботодавця)

ФОНД
СОЦІАЛЬНОГО
СТРАХУВАННЯ
УКРАЇНИ

 [facebook.com/SocialFundUA](https://www.facebook.com/SocialFundUA)

слідкувати за станом
оплати лікарняних: t.me/socialfund

Паперові лікарняні листи продовжать видавати у п'ятьох виняткових випадках до 01.01.2023 року

З 1 жовтня 2021 року видавати електронні медичні висновки про тимчасову непрацездатність (МВТН) зобов'язані всі суб'єкти господарювання, які провадять господарську діяльність з медичної практики

Але через воєнні дії повний перехід на електронні лікарняні в Україні відтермінували до 01.01.2023 року.

У яких же випадках видаватимуть паперові листки непрацездатності до 01.01.2023 року?

Можливість оформлювати паперові лікарняні у лікарів залишиться до 01.01.2023 року. Однак скористатися нею вийде лише в зазначених нижче випадках:

- якщо необхідно продовжити або закрити паперовий листок непрацездатності, виданий до 01.10.2021 року;

- якщо сплив час (7 днів), упродовж якого лікар може внести зміни до медичного висновку про тимчасову непрацездатність в Реєстрі медичних висновків в електронній системі охорони здоров'я. У такому разі рішення про видачу листка непрацездатності приймає лікарсько-консультативна комісія ЗОЗ, а за її відсутності - головлікар закладу;
- якщо особа всиновлює дитину упродовж двох місяців з дати народження, зазначеного в свідоцтві про народження. Листок непрацездатності видається на підставі рішення суду про усиновлення та цього свідоцтва про народження;
- якщо виникнуть технічні проблеми при передачі даних між ЕРЛН та ЕСОЗ, що унеможливить формування електронного лікарняного більше ніж протягом семі днів з дати створення медичного висновку про тимчасову непрацездатність - до усунення таких проблем;
- якщо зупиняти у встановленому порядку в умовах воєнного стану доступ користувачів електронної системи охорони здоров'я до центральної бази даних електронної системи охорони здоров'я.

В наказі уточнили, що в період воєнного стану та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування у разі відсутності у ЗОЗ бланків листків непрацездатності та неможливості їх отримати дозволяють за рішенням керівника ЗОЗ видавати листки непрацездатності, **роздруковані на білому аркуші паперу за формулою, затвердженою Наказом №532/274/136-ос/1406.**

Як заповнити роздрукований лікарняний

До роздрукованого бланку листка непрацездатності, за умови, що використання такого бланку визначено МОЗ у наявних в закладу охорони здоров'я обставинах, застосовуються вимоги Інструкції про порядок заповнення листка непрацездатності, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства соціальної політики України, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України від 03.11.2004 № 532/274/136-ос/1406.

При заповненні роздрукованої форми лікарняного в полі «серія бланку» зазначається ЄДРПОУ закладу, а в полі «номер бланку» – порядковий номер запису в Журналі реєстрації листків непрацездатності, затвердженному наказом МОЗ України від 14.02.2012 № 110.

Реорганізація підприємства: що з невиплаченими лікарняними?

Відповідно до ч. 3 ст. 36 КЗпП у разі зміни власника підприємства, а також у разі його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення) дія трудового договору працівника продовжується. Припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу можливе лише у разі скорочення чисельності або штату працівників (п. 1 ч. 1 ст. 40 КЗпП).

Тож під час реорганізації припиняється тільки юрисдикція, а звільнення працівників допускається тільки за умови скорочення штату або чисельності

працівників. Право визначити чисельність і штат працівників належить лише власникові або уповноваженому ним органу

Згідно зі ст. 30 Закону №1105 матеріальне забезпечення та соціальні послуги зі страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працевздатності застрахованим особам, які працюють на умовах трудового договору, призначаються та надаються за основним місцем роботи (крім допомоги по тимчасовій непрацевздатності, допомоги по вагітності та пологах, які надаються за основним місцем роботи та за сумісництвом).

У разі ліквідації (реорганізації) підприємства, установи, організації матеріальне забезпечення за страховими випадками, які настали до їх ліквідації (реорганізації), виплачується застрахованим особам їх правонаступником, а за відсутності правонаступника – робочим органом Фонду за місцем здійснення обліку ліквідованого підприємства, установи, організації як страхувальника.

Працівник отримав групу інвалідності: коли його можна звільнити?

Факт установлення інвалідності не може бути підставою для звільнення працівника за п. 2 ч. 1 ст. 40 КЗпП, оскільки звільнення працівників з мотивів інвалідності заборонене законом.

Звільнення працівника за п. 2 ч. 1 ст. 40 КЗпП можливе лише в разі неможливості переведення його на іншу роботу або створення умов праці відповідно до висновку МСЕК. Так, коли працівнику-особі з інвалідністю нічого запропонувати: характер і умови виконуваних професійних обов'язків відповідно до займаної посади не відповідають рекомендаціям МСЕК (відповідно він не може залишатися на своїй посаді), а вакантні посади, які б відповідали рекомендованим умовам праці, відсутні.

Водночас допускається звільнення особи з інвалідністю у випадках, коли за висновком МСЕК стан його здоров'я перешкоджає виконанню професійних обов'язків або продовження трудової діяльності може привести до погіршення здоров'я особи з інвалідністю.

Також роботодавець може звернутися за роз'ясненнями до МСЕК, яка установила інвалідність та винесла трудові рекомендації. Така комісія може надати більш конкретні рекомендації щодо умов роботи працівника-особи з інвалідністю (наприклад, праця на умовах неповного робочого дня, тощо) або ж підтвердити, що він дійсно не в змозі виконувати певні роботи. Звісно, роботодавець повинен зберігати роз'яснення комісії.

Виходячи з вищевикладеного, якщо працівнику на підприємстві у довідці МСЕК зазначено, що він не може виконувати регулярну працю на період активного лікування, звільнити за даної умови – неможливо.

Таким чином, роботодавцю необхідно створити необхідні умови праці працівнику-особі з інвалідністю з урахуванням рекомендацій МСЕК та вищезазначених роз'яснень, оскільки в протилежному випадку, дії роботодавця будуть протизаконними.

За яких умов виплачують лікарняні під час простою

Допомогу з тимчасової непрацездатності надають застрахованій особі у формі матеріального забезпечення, яке повністю або частково компенсує втрату заробітної плати, якщо в неї настане страховий випадок (ст. 22 Закону № 1105).

Заробітна плата — це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівниківі за виконану ним роботу (ст. 1 Закону № 108). Оплату простою не з вини працівника Інструкція №5 відносить до гарантійних і компенсаційних виплат фонду додаткової заробітної плати як оплату за невідпрацьований час.

Тож Мінсоцполітики вважає: якщо у застрахованої особи, яка перебуває у простої та згідно з наказом роботодавця зобов'язана бути присутньою на робочому місці, настає один зі страхових випадків, які визначає стаття 22 Закону № 1105, допомогу з тимчасової непрацездатності **надають на загальних підставах**. Зокрема, за дні непрацездатності, через які працівник втрачає оплату (ст. 22 та 24 Закону № 1105).

Якщо ж відповідний страховий випадок настав у застрахованої особи, яка згідно з наказом роботодавця про запровадження простою відсутня на робочому місці, підстав виплачувати допомогу з тимчасової непрацездатності немає.

Мінсоцполітики також звертає увагу, що рішення про призначення або відмову у призначенні допомоги з тимчасової непрацездатності ухвалює комісія (уповноважений) із соціального страхування, що створюють (обирають) на підприємстві, в установі, організації (ст. 30 Закону № 1105). Нагадаємо, що розрахунок середньої заробітної плати для допомоги з тимчасової непрацездатності проводять відповідно до Порядку № 1266.

Як надається допомога по вагітності та пологах у період простою?

За період відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами застрахованій особі надається допомога по вагітності та пологах у формі матеріального забезпечення, яке компенсує втрату заробітної плати (доходу).

Підставою для призначення допомоги по вагітності та пологах є виданий у встановленому порядку листок непрацездатності.

Відповідно до ч. 3 ст. 25 Закону України „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування” у разі надання застрахованій особі відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами у період простою підприємства, установи, організації не з вини застрахованої особи, щорічної (основної чи додаткової) відпустки, відпустки без збереження заробітної плати, додаткової відпустки у зв'язку з навчанням, творчої відпустки допомога по вагітності та пологах надається з дня виникнення права на відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами.

*Підготувала завідувач відділу соціально-економічного захисту працівників
Подгорець В.В., 0676544235.*